

Kommunale helse- og omsorgstjenester 2018

Statistikk fra Kommunalt pasient- og brukerregister

1	Tjenester gjennom året	2
1.1	Forbehold ved tolkning	2
1.2	Tjenester og mottakere, gjennom året	2
1.3	Tjenestemottakere etter alder og kjønn	3
1.4	Tilgang og avgang fra helse- og omsorgstjenestene	6
1.5	Iverksettingstid	7
1.6	Vedtak, vedtak med avslag og klager	8
2	Tjenester og mottakere, per 31.12.	10
2.1	Mottakere av tjenester per 31.12	10
2.2	Bistandsbehov/funksjonskartlegging	11
2.3	Tjenestemottakere etter alder og bistandsbehov	12
2.4	Samfunnsdeltakelse	13
2.5	Habilitering og rehabilitering	14
2.6	Privat, ikke betalt hjelp	15
2.7	Tjenestemottakernes bosituasjon	17
2.8	Institusjonsbeboere på langtidsopphold har stort behov for bistand	18
2.9	Omfattende bistandsbehov og individuell plan	19
3	Institusjonsbeboere vurdert av lege og tannhelsepersonell	21
4	Hjemmeboende, per 31.12.	22
4.1	Hjemmeboende tjenestemottakere som mottar trygghetsalarm, omsorgsstønning, avlastning eller rehabilitering utenfor institusjon per 31.12	22
4.2	Fire av ti unge mottakere under 18 år har støttekontakt	23
4.3	Få har brukerstyrt personlig assistent (BPA)	25
4.4	Timer tildelt for alle tjenestetyper	26
4.5	Flere med omfattende bistandsbehov blant dem under 67 år per 31.12	27
4.6	Yngre og aleneboende mottakere får flere timer hjelp per uke	28
4.7	En av tre er vurdert av lege, og drøye en av ti er vurdert av tannhelsepersonell siste år	30
	Vedlegg A:	32
	Vedlegg B:	34

1 Tjenester gjennom året

1.1 Forbehold ved tolkning

Statistisk sentralbyrå har siden 2007 vært databehandler for IPLOS-registeret på vegne av Helsedirektoratet. Ved etableringen av Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) i 2018 har Helsedirektoratet overtatt ansvaret både for data (dataansvarlig) og for behandling av opplysningene (databehandler).

Helsedirektoratet og Statistisk sentralbyrå jobber med samordning av metoder for mottak, kontroll og produksjon av data i hhv. IPLOS-registeret og KPR, for å minske forskjeller i statistikken. I denne publikasjonen kan det være noen små forskjeller i databehandlingen av opplysninger fra KPR som utføres i hhv. Helsedirektoratet og SSB. Disse forskjellene påvirker statistikker over tjenester og tjenestemottakere. Med bakgrunn i dette, legger Helsedirektoratet ved definisjoner og forutsetninger for telling (se vedlegg A).

1.2 Tjenester og mottakere, gjennom året

1.2.1 Tjenestemottakere som andel av befolkningen

En ikke ubetydelig andel av befolkningen mottar en eller flere helse- og omsorgstjenester gjennom året. I 2018 var det 364 587 unike mottakere av helse- og omsorgstjenester. Dette utgjør 6,8 prosent av den totale befolkningen i Norge, ingen endring fra 2017. I 2007 var det 306 919 mottakere av slike tjenester gjennom året. Den gang utgjorde det en andel av den totale befolkningen på 6,5 prosent.

Tabell 1.1 Tjenestemottakere gjennom året, 2018

	Tjenestemottakere gjennom året, antall			Antall mottakere i folketallet*, %		
	I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Alle	364 587	214 467	150 010	6,8	8,1	5,6
0-17 år	16 900	6 247	10 645	1,5	1,1	1,8
18-49 år	77 502	39 824	37 665	3,4	3,6	3,2
50-66 år	52 274	27 387	24 874	4,8	5,1	4,5
67-79 år	73 901	41 994	31 856	12,9	14,2	11,4
80-89 år	94 856	62 965	31 862	49,6	55,9	40,5
90 år og eldre	49 172	36 056	13 114	89,7	92,7	82,3

Kilde: KPR

* - for å lage oversikt over innbyggertallet gjennom året, ble innbyggertallet ved utgangen av statistikkåret summert med antall døde gjennom året

I aldersgruppen 67-79 år er det en liten økning i andel av befolkningen som mottar helse- og omsorgstjenester fra 2017 til 2018. En økning på 1 475 personer fra 2017 til 2018 tilsvarer en økning på 0,3 prosentpoeng. Antallet brukere og andelen som mottar helse- og omsorgstjenester øker med alderen. I aldersgruppen 80-89 år mottar 49,6 prosent slike tjenester. I aldergruppen 90 år og eldre mottar 89,7 prosent av brukerne en eller flere tjenester.

Sees det bort fra den aller yngste aldersgruppen (0-17 år), er andelen tjenestemottakere noe større hos kvinner enn hos menn.

1.3 Tjenestemottakere etter alder og kjønn

Tabell 1.2 viser at 364 587 personer var registrert som mottakere av en eller flere kommunale helse- og omsorgstjenester gjennom året i 2018. Dette er en liten økning fra 2017 (1,0 prosent), men en økning på i overkant av 14 prosent fra 2008 til 2018.

Om lag 40 prosent av alle som mottok tjenester i løpet av 2018 var menn. Andelen har økt siden 2009, og dette er sammenfallende med økende levealder for menn¹⁾. I yngre aldersgrupper er det det større andel menn enn kvinner som mottar tjenester, mens for eldre aldersgrupper er det størst andel kvinner.

Antall personer i alderen 67 år og eldre som mottok helse- og omsorgstjenester i løpet av 2018 var på 217 929. Omtrent 4 av 10 mottakere av helse- og omsorgstjenester er under pensjonsalderen. I 2018 var 26 % mottakerne under 50 år og 5 % var under 18 år. Alderssammensetting av tjenestemottakere er nesten uendret fra 2017.

¹⁾<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/menns-levealder-fortsetter-a-oke>

Tabell 1.2 Mottakere av helse- og omsorgstjenester gjennom året, etter alder og kjønn 2008-2018

	Antall			Andel, %			Alders- Fordeling, %
	Mottakere	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	
2008	318 432	201 555	116 828	100	63	37	
2009	329 306	206 684	122 479	100	63	37	
2010	327 444	203 949	123 426	100	62	38	
2011	330 468	204 420	125 983	100	62	38	
2012	336 864	206 545	130 211	100	61	39	
2013	340 093	206 933	133 058	100	61	39	
2014	342 216	206 620	135 405	100	60	40	
2015	349 419	209 243	139 917	100	60	40	
2016	355 635	211 370	143 997	100	59	40	
2017	361 471	213 829	147 456	100	59	41	
2018 (KPR)	364 587	214 467	150 010	100	59	41	
2018							
0-17 år	16 900	6 247	10 645	100	37	63	5
18-49 år	77 502	39 824	37 665	100	51	49	21
50-66 år	52 274	27 387	24 874	100	52	48	14
67-79 år	73 901	41 994	31 856	100	57	43	20
80-89 år	94 856	62 965	31 862	100	66	34	26
90 år og eldre	49 172	36 056	13 114	100	73	27	13

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Svært mange tjenestemottakere mottar mer enn en tjeneste i løpet av året. Dette kan være flere forskjellige tjenester som mottas samtidig, samme tjeneste som er mottatt mange ganger, eller en kombinasjon av disse.

Tabell 1.3 Unike mottakere av kommunale helse- og omsorgstjenester gjennom året etter tjenestetypen og alder 2010-2018, antall

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
									Sum	Under 67 år	67 år og eldre
Sum	736 453	746 581	765 348	770 706	773 616	789 436	805 569	814 872	817 430	262 892	554 625
Praktisk bistand - daglige gjøremål	122 034	119 937	118 395	116 666	113 616	110 676	107 335	106 767	103 207	24 701	78 516
Praktisk bistand - opplæring - daglige gjøremål	20 112	21 890	22 566	23 402	23 793	23 726	24 496	24 856	25 620	21 608	4 015
Praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistent	3 071	3 352	3 296	3 322	3 442	3 567	3 802	3 971	3 884	3 419	466
Dagaktivitetstilbud	25 431	26 409	27 078	28 547	28 830	29 690	30 671	31 543	32 180	11 244	20 946
Matombringing	31 054	31 621	32 200	33 196	34 245	33 999	33 006	33 383	32 559	4 670	27 896
Trygghetsalarm	90 749	91 541	92 756	92 224	92 177	93 300	94 745	96 835	98 693	7 399	91 301
Avlastning - utenfor institusjon/bolig	9 898	10 008	10 082	9 832	9 867	9 871	9 856	9 676	9 290	8 772	520
Avlastning - i institusjon/bolig	7 296	7 755	7 852	7 864	7 752	7 779	7 899	8 069	8 064	3 353	4 712
Støttekontakt	33 898	34 517	35 188	35 772	36 425	36 862	37 138	38 053	37 720	29 234	8 491
Omsorgsstønning	10 798	10 802	10 974	10 975	11 099	11 293	11 548	11 699	11 546	9 507	2 043
Helsetjenester i hjemmet	191 415	194 699	201 819	205 340	209 529	217 142	223 780	229 566	233 857	93 064	140 807
Re-/habilitering utenfor institusjon	29 268	29 663	29 114	28 774	29 247	34 887	37 456	33 955	34 547	11 621	22 928
Dagopphold i institusjon	8 063	7 844	8 362	7 396	7 035	6 562	6 374	6 182	5 802	480	5 324
Tidsbegrenset opphold - utredning/behandling	20 954	21 933	26 833	27 611	27 528	27 927	28 477	28 668	28 855	2 831	26 026
Tidsbegrenset opphold - rehabilitering/habilitering	12 532	13 505	14 754	15 352	15 200	15 716	16 139	16 292	16 099	1 936	14 164
Tidsbegrenset opphold - annet	20 221	19 869	21 679	22 314	21 925	22 372	22 814	22 778	21 746	1 923	19 826
Langtidsopphold i institusjon	48 563	48 333	48 543	48 205	48 063	47 955	47 647	47 508	46 288	2 183	44 109
Kommunal øyeblikkelig hjelp - døgnopphold	8 610	10 760	14 797	3 105	11 694
Varslings- og lokaliseringsteknologi (GPS)	341	611	1 328	178	1 150
Bolig uten fast tilknyttet personell	20 343	22 266	23 212	23 397	23 140	23 117	23 016	23 129	21 467	7 921	13 551
Bolig med fast tilknyttet personell deler av døgnet	7 018	7 989	8 129	7 833	7 733	7 364	7 324	7 224	7 000	2 602	4 398
Bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet	17 754	19 133	19 417	19 989	20 268	20 760	21 585	21 896	21 227	10 214	11 015
Bolig med uoppgitt på tilknyttet personell	5 976	3 510	3 090	2 584	2 147	1 851	1 510	1 451	1 654	927	727

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Dagopphold i institusjon, tidsbegrenset opphold i institusjon – annet og tidsbegrenset opphold i institusjon - rehabilitering/habilitering har gått noe ned mens *dagaktivitetstilbud* har gått noe opp. Det kan være fordi det tidligere var noe feilregistrering der dagopphold i institusjon med formål helsehjelp skulle ha vært rapportert som dagaktivitetstilbud fordi formålet med tjenesten var aktivitet og ikke kun helsehjelp.

Tallene viser også en liten økning i rapportering av kommunalt øyeblikkelig hjelp-døgnopphold. Det er viktig å merke seg at datagrunnlaget her kun gjelder personer som er registrert som mottakere av tjenester som rapporteres til KPR (IPLOS), og som også har mottatt en kommunal øyeblikkelig hjelp døgnplass. Mottakere av kommunalt øyeblikkelig hjelp døgnopphold som *ikke* er mottakere av rapporterte tjenester til KPR (IPLOS) er altså ikke en del av datagrunnlaget.

Tabell 1.3b Unike mottakere gjennom året 2007-2018, antall

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I alt	318 432	329 306	327 444	330 468	336 864	340 093	342 216	349 419	355 635	361 471	364 587

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

1.4 Tilgang og avgang fra helse- og omsorgstjenestene

Tabell 1.4 viser tilgang av nye mottakere og avgang av eksisterende tjenestemottakere i løpet av ett år (fra 1. januar til 31. desember).

En stor del av brukerne av kommunale helse- og omsorgstjeneste mottar tjenester over flere år. Det har vært en jevn økning i tilgang og avgang fra 2010 til 2018.

Tabell 1.4 Tilgang og avgang gjennom året av tjenestemottakere i 2018

	Antall mottakere gjennom året	Tilgang i prosent		Avgang i prosent			Netto tilvekst, prosent
		Ny fra forrige år	Har ikke hatt tj. tidligere ¹	I alt avgang fra forrige år	Avgang ikke død fra forrige år	Døde	
2010	327 444	18,3	16,2	18,8	9,3	9,6	-0,6
2011	330 468	19,3	16,4	18,4	8,9	9,5	0,9
2012	336 864	19,7	16,5	17,8	8,5	9,8	1,9
2013	340 093	19,6	16,3	18,7	9,0	9,6	0,9
2014	342 216	19,8	16,0	19,2	9,7	9,5	0,6
2015	349 419	20,9	16,7	18,9	9,6	9,5	2,1
2016	355 635	21,3	16,9	19,6	10,3	9,3	1,7
2017	361 471	21,6	16,8	20,0	10,9	9,2	1,6
2018 (KPR)	364 587	22,0	x	20,4	10,9	9,1	1,5
2018							
Alder							
0-17 år	16 900	25,1	x	15,5	15,2	0,3	9,6
18-49 år	77 502	25,2	x	20,7	20,0	0,7	4,5
50-66 år	52 274	25,3	x	21,8	16,5	5,3	3,5
67-79 år	73 901	29,8	x	22,4	12,3	10,1	7,3
80 år og eldre	144 028	14,8	x	18,9	3,4	15,5	-4,1
Funksjonsnivå:							
Noe/avgrenset bistandsbehov	134 277	27,6	x	19,6	16,6	3,0	8,0
Middels til stort bistandsbehov	115 212	16,0	x	14,4	6,3	8,0	1,6
Omfattende bistandsbehov	86 455	5,8	x	22,8	1,0	21,8	-17,0
Uoppgitt bistandsbehov	28 643	68,7	x	41,8	37,7	4,1	26,9

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

- 1) Tjenestemottakere som mottar tjenester i statistikkåret som ikke har hatt tjenester tidligere år
- 2) Personer med avsluttet tjenesteyting i løpet av året, men ikke registrert død.
- 3) IPLOS data sendes inn for en enkelt årgang. Forskjeller mellom vekst innen et år relativt til foregående år kan skyldes endringer i rutiner/rettelser i data fra et år til et annet

Kommunalt pasient- og brukerregister mangler tallgrunnlaget for årene før 2017. Derfor er tallene over tilgang av tjenestemottakere med tjenester i tidligere år, ikke mulig å reprodusere.

I 2018 kom det om lag 80 000 nye tjenestemottakere inn i helse- og omsorgstjenesten, mens det var avgang på om lag 74 000. Fordeling av nye tjenestemottakere etter alder og bistandsbehov skal tolkes på følgende måte: av tjenestemottakere mellom 0 år og 17 år i 2018, var det 25,1% nye i

tjenesten; av personer med omfattende bistandsbehov i 2018, var det 5,8% nye i tjenesten. Alderskategoriene og funksjonsnivå i denne tabellen fastsatt etter status i 2018.

Størst prosentvis økning av de nye mottakerne skjedde i aldersgruppen mellom 67 år og 79 år, på 29,8 prosent eller om lag 22 000 tjenestemottakere. Størst prosentvis avgang skjedde i samme aldersgruppen, på 22,4 prosent eller rundt 17 000 tjenestemottakere.

Størst prosentvis økning av de nye mottakerne skjedde i gruppen med uoppgitt bistandsbehov, på 68,7 prosent eller rundt 20 000 tjenestemottakere. Størst prosentvis avgang skjedde i samme aldersgruppen, på 37,7 prosent eller rundt 11 000 tjenestemottakere.

1.5 Iverksettingstid

Beregning av iverksettingstid gjøres for vedtak om tjeneste som er innvilget. Iverksettingstid er antall dager mellom vedtaksdato og startdato for tjenesten.

Resultatene må tolkes med forsiktighet. Mulige feilkilder kan være at kommuner ikke følger riktig vedtakspraksis i henhold til forvaltningsloven § 11a (2), som forutsetter at saker skal avgjøres uten ugrunnet opphold, og ikke fatter vedtaket før tjenesten er tilgjengelig, selv om søker har behov for tjenesten. Iverksettingstiden blir da feilaktig forkortet. Vedtakspraksisen kan skyldes at kommunene ikke har tjenesten tilgjengelig.

Med negativ iverksettingstid (ventetid) menes at mottakeren får tjenesten før vedtaket er satt.

Negativ iverksettingstid kan skyldes:

- Tjenesten må startes raskt, for eksempel ved nødvendig helsehjelp ved utskrivning fra sykehus
- Saksbehandler glemmer å sette en vedtaksdato
- Feilregistreringer

Iverksettingstider publiseres hvert år som nasjonale kvalitetsindikatorer.

<https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/statistikk/kvalitetsindikatorer/kommunale-helse-og-omsorgstjenester>. Her publiseres ventetid (iverksettingstid) for dagaktivitetstilbud, helsetjenester til hjemmeboende, støttekontakt og sykehjem.

For oversikt over iverksettingstid for sykehjem, anbefales det å bruke tallene fra innsamlingen av ventelister til langtidsopphold eller bolig tilrettelagt for tilsvarende heldøgns helse- og omsorgstjenester:

<https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/statistikk/venteliste-for-langtidsplass-pa-sykehjem>.

Tabell 1.5 Vedtak (innvilget) i løpet av 2018, etter tjenestetype og iverksettingstid (IV)

	Vedtak, antall	Negativ IV-tid	0-15 dager	Prosent	
				16-30 dager	31 dager og mer
Praktisk bistand, daglige gjøremål	44 215	32	59	4	4
Dagaktivitetstilbud	13 882	31	51	6	11
Støttekontakt	17 407	36	46	8	10
Omsorgsbolig	5 272	24	52	11	14
Annen bolig	2 854	28	50	8	13
Helsetjenester i hjemmet	149 710	43	54	2	2

Kilde: KPR

Iverksettingstid: Dager mellom vedtaksdato og iverksetningsdato

Negativ iverksettingstid: Dager mellom iverksetningsdato og vedtaksdato (tjenesten starter før vedtak er fattet)

Fordeling av iverksettingstid etter antall dager har endret seg relativt lite siden 2017. Den største andelen av brukere ventet mindre enn 15 dager på iverksettelse av tjenesten. Av brukere som ventet på helsetjenester i hjemmet var det kun 2 prosent som ventet 31 dager eller mer, mens av brukere som ventet på dagaktivitetstilbud, var det 14 prosent som ventet like lenge.

1.6 Vedtak, vedtak med avslag og klager

Tabell 1.6 viser en oversikt over alle vedtak som er fattet, alle avslag som er gitt og antall klager mottatt i 2018

Tabell 1.6 Vedtak, avslag og klager i løpet av 2018, etter tjenestetype

	Antall vedtak ¹	Antall vedtak med avslag	Antall klager mottatt	Prosent avslag	Prosent klager
Sum	548 736	8 261	507	1,5	0,1
Praktisk bistand, daglige gjøremål	52 179	472	34	0,9	0,1
Praktisk bistand, opplæring daglige gjøremål	13 658	166	24	1,2	0,2
Praktisk bistand, brukerstyrt personlig assistanse	3 231	215	80	6,7	2,5
Dagaktivitetstilbud	16 964	229	7	1,3	0,0
Matombrining	12 931	46	1	0,4	0,0
Trygghetsalarm	25 558	156	-	0,6	0,0
Avlastning - utenfor institusjon	7 994	215	40	2,7	0,5
Avlastning i institusjon	22 443	328	23	1,5	0,1
Støttekontakt	20 386	866	45	4,2	0,2
Omsorgsstønad	8 251	507	104	6,1	1,3
Omsorgsbolig	7 721	510	17	6,6	0,2
Annen bolig	4 428	510	22	11,5	0,5
Helsetjenester i hjemmet	179 782	1 392	31	0,8	0,0
Re-/habilitering utenfor institusjon	29 339	605	-	2,1	0,0
Dagopphold i institusjon	4 250	90	-	2,1	0,0
Tidsbegrenset opphold, utredning/behandling	52 267	268	11	0,5	0,0
Tidsbegrenset opphold, habilitering/rehabilitering	26 412	211	4	0,8	0,0
Tidsbegrenset opphold, annet	40 467	644	9	1,6	0,0
Langtidsopphold i institusjon	20 475	831	55	4,1	0,3

Kilde: KPR

1)Antall vedtak teller opp vedtakene som er fattet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten og rapportert til KPR. En person kan ha flere vedtak om samme eller ulike tjenester.

Forklaring og forbehold ved tallene:

Antall vedtak og klager har endret seg i større grad på noen av tjenestetypene, sammenliknet med tallene i fjorårets rapport. Eksempelvis, antall vedtak om helsetjenester i hjemmet var 212 984 i 2017 og 179 782 i 2018. Dette kan skyldes forskjellene i databehandling, nærmere beskrevet i vedlegg A. I korte

trekk, er beregningsmetoden den samme, men antall vedtak er avgrenset til vedtakene fattet i løpet av 2018 og i tillegg inkluderer vedtak om forlengelse. Antall klager er avgrenset til klagen registrert i løpet av 2018. Telling av klager mottatt i løpet av 2018 bør ikke sees i sammenheng med antall vedtak i løpet av 2018. Dette er fordi klagen registrert i 2018 kan gjelde vedtak fattet tidligere år.

Det er ulik praksis i kommunene hvorvidt de fatter vedtak med innvilget tjeneste eller avslag. Antall klager registrert av Fylkesmannen og antall klager rapportert til KPR/IPLOS kan avvike. Tallene i denne tabellen må tolkes med forsiktighet på grunn av ulik praksis og rapporteringssvakheter. Det kan være at en klage mottas i kommunen uten at det rapporteres til registeret. Det kan også være at kommunene fatter vedtak om andre tjenester enn den tjenesten det søkes om, uten at avslag blir gitt. Det kan også være at personer fremmer sitt behov for tjenester uten at det søkes om spesifikke tjenester. En annen utfordring er at tjeneste som revurderes eller evalueres i løpet av året, kan være samme tjeneste som fortsetter, men rapporteres med nye vedtak og startdatoer.

2 Tjenester og mottakere, per 31.12.

Svært mange tjenestemottakere mottar mer enn en tjeneste i løpet av året. Det kan være flere forskjellige tjenester, samme type tjeneste flere ganger i løpet av året med avbrudd imellom, eller kombinasjoner av dette. Tjenestene blir registrert ved fra/til dato for iverksettelse av vedtak. Mangelfulle, feilaktige eller uklare utfyllinger av fra/til dato gjør at det er en utfordring å lage god statistikk for tjenesteytelsen for mottakerne gjennom året utover den som er presentert i kapittel 1.

2.1 Mottakere av tjenester per 31.12

Antall tjenestemottakere gjennom året er 364 587 mens antall mottakere per 31.12 er 283 286. Dette er en differanse på 81 301 mottakere. På grunn av stor sirkulasjon av tjenestemottakere viser statistikken kun en del av aktiviteten i kommunale helse- og omsorgstjenester. Det gjelder spesielt for tjenester med høy gjennomstrømming som helsetjenester, praktisk bistand og tidsbegrenset opphold i institusjon. Anbefaler derfor at tabell 1.3 og 1.3b benyttes for å se utvikling av tjenester og brukere.

Tabell 2.1 Tjenestemottakere per 31.12, 2010 - 2018, etter alder og tjenestegruppe

	Antall mot-takere	alt,%	Andre tjenester til hjemme-boende, %	Bare helse-tjenester i hjemmet, %	Bare praktisk bistand, %	Både tjenester i hjemmet og praktisk bistand, %	Langtids-opphold i institusjon, %	Tids-begrenset opphold i institusjon, %
2010	265 723	100	18	25	17	24	13	3
2011	268 778	100	18	26	16	24	13	3
2012	271 503	100	18	27	16	23	13	4
2013	271 412	100	18	28	15	24	13	3
2014	272 357	100	18	29	14	23	12	3
2015	275 200	100	18	30	14	23	12	3
2016	278 161	100	18	31	13	22	12	3
2017	282 726	100	18	32	13	22	12	3
2018	283 286	100	17	33	12	23	11	4
2018								
Under 18 år	14 234	100	75	8	6	1	1	10
18-49 år	59 645	100	17	47	18	16	0	1
50-66 år	39 884	100	13	42	14	25	4	2
67-79 år	54 694	100	14	35	11	24	12	5
80-89 år	76 791	100	15	27	10	25	17	5
90 år og eldre	38 056	100	8	19	7	33	28	5

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Tjenestegrupper:

Langtidsopphold i institusjon - IPLOS-tjeneste med tjenestenummer 21
Tidsbegrenset opphold i institusjon - IPLOS-tjenester med tjenestenumre 8,17,18,19,20,22: avlastning i institusjon, dag-nattopphold i institusjon, tidsbegrenset opphold i institusjon - utredning/behandling; habilitering/rehabilitering, og annet,
Bare helsetjenester i hjemmet - tjenestemottakere som får helsetjenester i hjemmet uten å motta praktisk bistand (praktisk bistand daglige gjøremål, praktisk bistand - opplæring -daglige gjøremål, praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistent)
Bare helsetjenester i hjemmet - tjenestemottakere som får praktisk bistand (praktisk bistand daglige gjøremål, praktisk bistand - opplæring -daglige gjøremål, praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistent) uten å motta helsetjenester i hjemmet
Både tjenester i hjemmet og praktisk bistand - tjenestemottakere som får samtidig praktisk bistand (praktisk bistand daglige gjøremål, praktisk bistand - opplæring -daglige gjøremål, praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistent) og helsetjenester i hjemmet
Andre tjenester til hjemmeboende - dagaktivitetstilbud, matombringning, trygghetsalarm, avlastning utenfor institusjon, støttekontakt, omsorgsstønning, omsorgsbolig, annen bolig, planlagte tiltak, re/habilitering utenfor institusjon, skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner, helsehjelp med tvang, kommunal øyeblikkelig hjelp - døgnopphold, varslings- og lokaliseringsteknologi

2.2 Bistandsbehov/funksjonskartlegging

Funksjonskartleggingen som rapporteres til registeret består av 20 ulike områder som vurderes og består av variabler fra ADL (Activities of Daily Living) og IADL (Instrumental Activities of Daily Living). Disse variablene er basert på internasjonal klassifikasjon av funksjon, funksjonshemming og helse (ICF).

Det er i dag 17 funksjonsvariabler som inngår i beregningen for å vise bistandsbehovet til tjenestemottakerne. Funksjonsvariablene representerer en vurdering av graden av funksjonsevne til en tjenestemottaker fra 1 (mye selvhjulpen) til 5 (svært hjelpetrengende) innen ulike funksjonsområder.

For å forenkle analysen og få fanget opp kompleksiteten ved bistandsbehov er bistandsvariablene delt inn i grupper. Graden av tjenestemottakernes behov for personbistand tilknyttet noen av aktivitetene i dagliglivet er sterkt relatert, f. eks. tjenestemottakere som har omfattende behov for bistand med matlaging, trenger ofte hjelp med å skaffe seg varer og tjenester, samt utføre alminnelig husarbeid i like stor grad. Denne sammenhengen gir grunnlaget til å danne gruppen *husholdsfunksjoner*.

Funksjonsvariablene blir i alt delt inn i fem funksjonsgrupper:

- husholdsfunksjoner
- ivareta egen helsetilstand
- egenomsorg
- sosial fungering
- kognitiv svikt

Hver av disse gruppene fanger opp forskjellige sider ved bistandsbehov som står i sterkere relasjon til hverandre. Resultatet av bistandsbehov for disse fem gruppene utgjør delmål. Disse i sin tur danner grunnlaget for samlemålet. *Samlemålet* skal være en indikator som sier noe om de store trekkene i behovsfordeling, mens delmålene kan gi et mer nyansert bilde av behovsfordelingen.

Samlemålet/delmål har ikke en tilstrekkelig presisjon for ressurstildeling i forbindelse med enkeltvedtak. Ulike kombinasjoner av skår på funksjonsvariablene kan gi samme totalskår på samlemålet, men vil ofte bety ulik ressurstildeling fordi sammensetningen av behov er ulikt. Datamaterialet viser at noen tjenestemottakere har et stort bistandsbehov til å utføre ulike oppgaver i dagliglivet, men får lite tjenester fra omsorgstjenesten. I stedet mottar de hjelp fra naboer, familie eller kanskje ikke ønsker å motta tjenester. Andre kan få mye hjelp fra kommunen på enkelte områder, mens deres samlet skår for bistandsbehov er lav.

2.3 Tjenestemottakere etter alder og bistandsbehov

Gjør oppmerksom på at tallene i tabellen viser siste kartlegging av bistandsbehovet som gjaldt per 31.12 i statistikkåret. Andelen med uoppgitt bistandsbehov har gått ned siden 2009, og er i 2018 på 6 prosent. Det er fortsatt en høy andel med uoppgitt bistandsbehov blant mottakerne under 18 år, selv om

den har gått ned fra 35 prosent i 2009 til 14 prosent i 2014, men opp igjen til 16 prosent i 2015, for så å gå ned igjen til 15 prosent i 2018.

Aldersgruppen 0-17 år har nest størst andel mottakere med omfattende bistandsbehov, med 30 prosent. Mottakere over 90 år har klart størst bistandsbehov, og 34 prosent har omfattende behov. Til sammenligning varierer andelen som har omfattende bistandsbehov fra 17 til 25 prosent i de andre aldersgruppene.

Fordelingen av mottakere etter bistandsbehov varierte lite fra 2010 til 2018. Likevel kan det sees en svak utvikling i perioden. Det var en svak nedgang i tjenestemottakere med noe/avgrenset bistandsbehov og uoppgitt bistandsbehov, og en svak økning i andelen tjenestemottakere med middels til stort, samt omfattende bistandsbehov. Andelen med omfattende bistandsbehov har vært tilnærmet konstant til svakt økende i perioden.

Tabell 2.2 Mottakere av helse- og omsorgstjenester per 31.12, etter alder og bistandsbehov

	Antall mottakere	I alt, %	Noe/avgrenset bistandsbehov, %	Middels til stort bistandsbehov, %	Omfattende bistandsbehov, %	Uoppgitt bistandsbehov, %
2010	265 723	100	39	31	22	8
2011	268 778	100	38	32	22	8
2012	271 503	100	38	33	22	7
2013	271 412	100	38	33	23	6
2014	272 357	100	38	34	23	6
2015	275 200	100	37	34	23	6
2016	278 161	100	37	34	23	6
2017	282 726	100	37	34	23	6
2018	283 286	100	37	34	24	6
2018						
Under 18 år	14 234	100	19	35	31	15
18-49 år	59 645	100	40	36	17	7
50-66 år	39 884	100	41	34	19	6
67-79 år	54 694	100	37	33	23	6
80-89 år	76 791	100	38	33	25	4
90 år og eldre	38 056	100	28	36	34	1

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

2.4 Samfunnsdeltakelse

I 2018 hadde 43 528 av alle tjenestemottakerne behov for bistand for å kunne delta i arbeid eller utdanning. Dette tilsvarer 15 prosent av alle tjenestemottakere. Blant unge tjenestemottakere var det flere som hadde behov for bistand til å delta, 52 prosent under 18 år og 48 prosent i aldersgruppen 18-49 år. Bistand til å delta i arbeid eller utdanning ble oppgitt som ikke relevant for de fleste eldre 67 år og over, i tillegg ble mange registrert uten å ha behov for bistand.

77 797 tjenestemottakere hadde behov for bistand til å delta i organisasjonsarbeid, fritid og kultur. Dette tilsvarer litt over en fjerdedel av alle brukere. Det er flest med behov for hjelp blant de yngste under 18 år og blant dem i aldersgruppen 18-49 år, men også en økende andel over 49 år oppgir å ha behov for bistand til å delta i slike aktiviteter.

7 prosent av tjenestemottakerne hadde behov for transport i forbindelse med arbeid eller utdanning. Andelen med transportbehov til arbeid og utdanning var høyere i de yngste aldersgruppene, henholdsvis 30 prosent og 18 prosent i aldersgruppene under 18 og 18-49 år.

Tabell 2.3 Tjenestemottakere med behov for bistand til å delta i, og for transport i forbindelse med arbeid/utdanning, organisasjonsarbeid, fritid og kultur per 31.12.2018, etter alder

Tjenestemottakere, antall	Aldersgruppe						
	Alle	Under 18 år	18-49 år	50-66 år	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre
Tjenestemottakere, antall	282 726	14 432	59 273	39 646	53 948	77 587	37 839
	Prosent						
Behov for bistand til å delta i forbindelse med arbeid/utdanning	43 528	15	52	48	17	2	0
Behov for transport til å delta i forbindelse med arbeid/utdanning	20 155	7	29	19	8	1	0
Behov for bistand til å delta i forbindelse med organisasjonsarbeid, fritid og kultur	77 797	28	50	43	33	21	0
Behov for transport til å delta i organisasjonsarbeid, fritid og kultur	71 678	25	30	26	26	23	23

Kilde: KPR

Prosentandelene viser forholdet mellom antall tjenestemottakere i aldersgruppen og antall brukere med definert type behov i aldersgruppen (behov for transport, bistand osv.)

Over en fjerdedel har behov for transport i forbindelse med deltakelse i organisasjonsarbeid, fritid og kultur, se tabell 2.3. Det er bare små forskjeller mellom yngre og eldre når det gjelder transportbehov til slike formål.

2.5 Habilitering og rehabilitering

Definisjon av habilitering og rehabilitering jf. forskrift

"§ 3. Definisjon av habilitering og rehabilitering

Habilitering og rehabilitering skal ta utgangspunkt i den enkelte pasients og brukers livssituasjon og mål.

Habilitering og rehabilitering er målrettede samarbeidsprosesser på ulike arenaer mellom pasient, bruker, pårørende og tjenesteytere. Prosessene kjennetegnes ved koordinerte, sammenhengende og kunnskapsbaserte tiltak.

Formålet er at den enkelte pasient og bruker, som har eller står i fare for å få begrensninger i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne, skal

gis mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet.

Endret ved forskrift 10 april 2018 nr. 556 (i kraft 1 mai 2018).".

Til registeret rapporteres "rehabilitering og habilitering utenfor institusjon" og "rehabilitering og habilitering i institusjon".

Tabell 2.4 Mottakere av re-/habilitering utenfor institusjon per 31.12. 2018, etter bistandsbehov og alder

	Mottakere, antall	Bistandsbehov, prosent				
		I alt	Noe/avgrenset	Middels til stort	Omfattende	Uoppgitt
Mottakere i alt	12 580	100	28	34	22	17
Under 18 år	1 759	100	13	14	22	51
18-49 år	2 646	100	33	33	23	11
50-66 år	1 929	100	31	31	20	18
67-79 år	2 652	100	29	36	21	14
80-89 år	2 575	100	31	40	21	8
90 år og eldre	1 021	100	26	47	25	2

Kilde: IPLOS

Tabell 2.4 viser oversikt over mottakere av rehabilitering og habilitering utenfor institusjon per 31.12.

Noen kommuner rapporterer et veldig lavt antall mottakere av rehabilitering og habilitering utenfor institusjon. Det er grunn til å tro, etter samtaler med kommuner over flere år, at det er stor grad av underrapportering av denne tjenesten. Tallene i tabellen må derfor brukes med forsiktighet. Tabell 2.4 viser mottakere av rehabilitering og habilitering per 31.12.

Tabell 2.5 Mottakere av re-/habilitering i institusjon per r 31.12. 2018, etter bistandsbehov og alder

	Mottakere, antall	Bistandsbehov, prosent				
		I alt	Noe/avgrenset	Middels til stort	Omfattende	Uoppgitt
Mottakere i alt	1 458	100	16	50	27	7
Under 18 år	..	100	0	0	100	0
18-49 år	53	100	13	32	40	15
50-66 år	136	100	15	49	27	9
67-79 år	474	100	15	48	26	11
80-89 år	571	100	17	53	27	4
90 år og eldre	223	100	17	51	26	6

Kilde: IPLOS

Tabell 2.5 viser oversikt over mottakere av rehabilitering og habilitering i institusjon per 31.12. Dette er en tjeneste med høy gjennomstrømming. Tall per 31.12 gir derfor ikke et godt bilde av denne tjenesten.

2.6 Privat, ikke betalt hjelp

Tabellen 2.6 viser antall mottakere og gjennomsnittlig antall tildelte timer, for mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand per 31.12. I tillegg,

viser tabellen gjennomsnittlig antall tildelte timer til tjenestemottakerne kategorisert etter tilgang på privat ikke betalt hjelp.

Tradisjonelt har familie og nærmiljø stått sentralt i den daglige omsorgen av eldre og funksjonshemmede. I dag er mye av dette erstattet av en profesjonisert omsorgssektor som yter daglig pleie og omsorg for mennesker som har behov for slike tjenester. Rapporterte tall viser likevel at det fremdeles ytes mye bistand fra pårørende. I rapporteringen inngår omfanget av slik hjelp som et eget spørsmål om tilgang på privat, ikke betalt hjelp.

Antall timer praktisk bistand og helsetjenester i hjemmet øker for alle uavhengig av tilgang på privat hjelp.

Tabell 2.6 Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken i henhold til vedtak, til mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand, etter bistandsbehov og tilgang privat hjelp per 31.12, 2010-2018

	Antall mottakere	Gjennomsnittlig antall tildelte timer, timer /uke								
		Tilgang på privat hjelp						Mottar hjelp, ukjent omfang	Mottar ikke privat hjelp	Uopp-gitt
		I alt	Inntil 3 timer/uke	3 inntil 9 timer/uke	9 inntil 15 timer/uke	15 timer/uke og mer				
2010	165 374	7,8	7,1	5,6	8,2	12,9	5,7	9,3	5,1	
2011	169 811	7,9	7,4	6,1	9,1	14,8	5,8	9,1	4,2	
2012	172 065	8,1	7,6	6,8	9,7	16,6	5,9	9,3	4,6	
2013	173 459	8,4	7,9	7,1	10,5	19,6	6,0	9,6	3,1	
2014	173 739	8,7	8,3	7,6	10,7	22,1	6,2	9,9	2,9	
2015	176 207	8,9	8,7	8,2	12,4	23,3	6,5	9,9	4,1	
2016	178 416	9,1	8,9	8,4	12,8	24,9	6,7	10,1	3	
2017	182 582	9,2	9,1	8,7	14,1	24,5	7,0	10,2	3,2	
2018 (KPR)	189 593	9,9	9,4	9,2	14,6	27,3	7,2	10,7	4,1	
2018										
Noe/avgrenset bistandsbehov	75 230	1,7	1,9	2,1	2,8	3,5	1,9	1,6	1,7	
Middels til stort bistandsbehov	76 657	6,6	6,6	6,9	8,9	14,6	5,9	6,5	4,4	
Omfattende bistandsbehov	32 990	39,3	35,2	27,3	34,5	49,7	25,1	46,9	20,1	
Uopp-gitt bistandsbehov	4 716	3,2	1,8	1,5	2,9	14,3	4,1	3,0	2,8	

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

2.7 Tjenestemottakernes bosituasjon

Tabell 2.7 Tjenestemottakerens bosituasjon etter bistandsbehov per 31.12., 2010-2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Bistandsbehov, andel av totalen (%)				
										I alt	Noe/avgrenset	Middels til stort	Omfattende	Uoppgitt
Tjenestemottakere i alt, antall	265 723	268 778	271 503	271 412	272 357	275 200	278 161	282 726	283 286	100	37	34	24	6
Langtidsopphold i institusjon	34 469	34 214	34 012	33 968	33 882	33 547	33 094	32 733	31 990	100	0	14	86	0
Midlertidig opphold i institusjon	8 066	8 235	8 889	8 242	8 371	8 447	8 692	8 511	11 851	100	3	43	40	14
Bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet	15 220	16 350	16 421	16 879	17 085	17 451	18 250	18 438	18 101	100	7	31	62	0
Bolig med fast tilknyttet personell deler av døgnet	5 737	6 575	6 581	6 319	6 218	6 011	5 998	5 835	5 837	100	19	47	33	1
Bolig uten fast tilknyttet personell	17 145	18 644	19 344	19 532	19 116	19 094	19 013	19 186	18 434	100	38	40	16	6
Bolig uoppgitt bemanning	4 690	2 914	2 500	2 042	1 769	1 458	1 193	1 070	1 403	100	30	30	22	19
Tjenestemottakere i egen bolig	180 396	181 846	183 756	184 430	185 916	189 192	191 921	196 953	195 670	100	48	36	9	6

Antall beboere i boliger kan avvike noe fra tidligere publiserte tall på grunn av regelsett for gjensidig utelukkende tjenester (SSB)

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Bosituasjon per 31.12 viser fordeling av tjenestemottakere etter type bolig, basert på opplysninger knyttet til innvilgede og aktive tjenester. Tjenestemottakere som ikke mottar Omsorgsbolig, Annen bolig, Langtids-/Tidsbegrenset opphold i institusjon, plasseres i kategorien "tjenestemottakere i egen bolig".

Denne tabellen viser kun tall per 31.12. og viser hvor tjenestemottakerne befinner seg på dette tidspunktet. Det betyr at det er nesten 80 000 flere tjenestemottakere som har mottatt tjenester i løpet av året enn hva denne tabellen viser. Nær 2 av 10 tjenestemottakere (18 prosent) bor i en institusjon eller en bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet. De aller fleste mottakere av helse- og omsorgstjenester (69 prosent) bor i egen bolig.

Flertallet blant mottakerne med langtidsopphold i institusjon og i bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet, har omfattende bistandsbehov. 9 prosent av de som bor i egen bolig har omfattende bistandsbehov.

Blant tjenestemottakere med langtidsopphold i institusjon er bare 1 prosent yngre enn 50 år, mens 74 prosent er 80 år eller eldre. Av dem som bor i bolig med fast tilknyttet personell, er hver tredje i alderen 18 til 49 år, omtrent like mange er mellom 50 og 79 år, og resten er 80 år og eldre. Langtidsopphold i institusjon er langt på vei en tjeneste for de eldste eldre, mens boliger med tilknyttet personell hele døgnet i større grad tildeles mottakere under 80 år.

Tabell 2.8 Tjenestemottakernes bosituasjon etter alder per 31.12., 2010-2018

	Tjenestemottakere i alt, antall	Alder					
		I alt, %	0-17 år, %	18-49 år, %	50-66 år, %	67-79 år, %	80 år og eldre, %
2010	265 723	100	6	18	13	18	46
2011	268 778	100	6	18	13	17	45
2012	271 503	100	5	19	13	17	45
2013	271 412	100	5	19	13	18	44
2014	272 357	100	5	20	14	18	44
2015	275 200	100	5	20	14	18	43
2016	278 161	100	5	20	14	19	42
2017	282 726	100	5	21	14	19	41
2018	283 286	100	5	21	14	19	41
Langtidsopphold i institusjon	31 990	100	0	1	4	20	74
Midlertidig opphold i institusjon	11 851	100	12	7	6	23	52
Bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet	18 101	100	0	33	20	14	33
Bolig med fast tilknyttet personell deler av døgnet	5 837	100	0	23	18	17	42
Bolig uten fast tilknyttet personell	18 434	100	0	19	19	22	40
Bolig uoppgitt bemanning	1 403	100	..	36	24	15	25
Tjenestemottakere i egen bolig	195 670	100	6	24	15	19	35

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Tallene i tabellen beskriver bosituasjonen og personelltilknytting, uten å spesifisere tjenestetilbudene som kan foregå utenfor boligen, f.eks. dagtilbud, støttekontakt.

2.8 Institusjonsbeboere på langtidsopphold har stort behov for bistand

Tall for bistandsbehov eller funksjonsevne er regnet ut for tjenestemottakere per 31.12.

Det er en klar sammenheng mellom type tjeneste mottakerne er tildelt og mottakernes bistandsbehov. Fire av fem mottakere av langtidsopphold i institusjon har omfattende bistandsbehov, det vil si 85 prosent, som er en prosent økning fra 2017 til 2018. Blant mottakere som kun har helsetjenester i hjemmet, praktisk bistand eller andre tjenester varierer andelen som har omfattende bistandsbehov fra 7 til 12 prosent mellom tjenestetypene. Mottakere av tidsbegrenset opphold i institusjon, og mottakere av både helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand, kommer i en mellomstilling. Henholdsvis 39 og 31 prosent i disse gruppene har omfattende bistandsbehov.

Tabell 2.9 Mottakere av helsetjenester i hjemmet, praktisk bistand og institusjonstjenester per 31.12. 2018, etter bistandsbehov og type tjeneste

	Antall mottakere pr.31.12, antall					Prosent				
	I alt	Noe/av- grenset bistands- behov	Middels til stort bistands- behov	Omfattende bistands- behov	Uoppgitt bistands- behov	I alt	Noe/av- grenset bistands- behov	Middels til stort bistands- behov	Omfattende bistands- behov	Uoppgitt bistands- behov
Tjenestemottakere i alt	283 286	103 192	96 688	66 780	16 626	100	36	34	24	6
Andre tjenester til hjemmeboende	45 863	24 151	10 934	3 293	7 485	100	53	24	7	16
Bare helsetjenester i hjemmet	92 805	45 290	34 007	6 657	6 851	100	49	37	7	7
Bare praktisk bistand	33 804	18 573	9 400	4 406	1 425	100	55	28	13	4
Både tjenester i hjemmet og praktisk bistand	65 259	12 840	32 355	20 064	0	100	20	50	31	0
Langtidsopphold i institusjon	31 990	322	4 376	27 288	4	100	1	14	85	0
Tidsbegrenset opphold i institusjon	11 851	1 737	5 127	4 674	313	100	15	43	39	3
Øyeblikkelig hjelp og varslings- og lokaliseringsteknologi (GPS)	1 740	279	489	398	574	100	16	28	23	33

Kilde: KPR

2.9 Omfattende bistandsbehov og individuell plan

Individuell plan er en rettighet tjenestemottakere med behov for langvarige og koordinerte tjenester har, for å sikre et koordinert tjenestetilbud. For pasienter og brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester skal kommunen tilby koordinator etter loven.

Andelen med individuell plan økte noe i perioden 2009 til 2014. Ved utgangen av 2014, hadde 10 prosent av mottakerne av helsetjenester i hjemmet eller praktisk bistand en slik plan. I 2017 gikk det litt tilbake, til 7 prosent og i 2018 gikk det opp til 8 prosent. Andelen med individuell plan var høyest blant de med omfattende bistandsbehov (19 prosent), og lavest blant dem med minst behov for bistand (4 prosent). I 2017 var det 7 prosent som var rapportert med uoppgitt status for individuell plan, i 2018 var det kun 2 prosent av tjenestemottakerne der det ikke oppgitt om det er utarbeidet individuell plan. Mottakere under 67 år har individuell plan i større grad enn eldre mottakere i alderen 67 år og over.

Fra og med 2009 har kommunene registrert hvor mange som ikke har individuell plan fordi de ikke ønsker det, eller fordi det ikke er relevant, for eksempel fordi de bare har en tjeneste.

Det registreres altfor få tjenestemottakere med individuell plan. Kun 3 prosent av tjenestemottakere ønsket ikke individuell plan og for 26 prosent av tjenestemottakere var det ikke relevant med individuell plan. Rundt 61 prosent av tjenestemottakere burde ha hatt registrering av individuell plan.

Tabell 2.10 Mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand per 31.12. som har individuell plan, etter bistandsbehov og alder, 2010-2018

	Antall mottakere	Prosent					
		I alt	Har individuell plan	Har ikke individuell plan	Ønsker ikke individuell plan	Ikke relevant	Uoppgitt
2010	174 570	100	8	68	1	10	13
2011	177 094	100	8	68	1	13	10
2012	178 687	100	9	66	2	15	10
2013	179 859	100	9	65	2	17	7
2014	180 444	100	10	65	2	18	5
2015	182 500	100	9	64	2	19	6
2016	185 505	100	8	63	3	22	5
2017	189 520	100	7	60	3	23	7
2018	197 160	100	8	61	3	26	2
2018							
Noe/avgrenset bistandsbehov	77 719	100	4	59	3	30	4
Middels til stort bistandsbehov	78 151	100	7	60	3	24	6
Omfattende bistandsbehov	33 645	100	17	56	4	18	5
Under 67 år							
Noe/avgrenset bistandsbehov	33 935	100	8	61	5	22	5
Middels til stort bistandsbehov	30 049	100	17	59	7	12	6
Omfattende bistandsbehov	15 253	100	33	48	7	8	5
67 år og eldre							
Noe/avgrenset bistandsbehov	43 700	100	1	58	1	36	4
Middels til stort bistandsbehov	48 002	100	1	61	1	31	6
Omfattende bistandsbehov	18 336	100	3	64	1	26	6

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Tabell 2.11 Mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand per 31.12 som har koordinator, etter bistandsbehov og alder, 2015-2018

	Antall mottakere	Prosent					
		I alt	Har koordinator	Har ikke koordinator	Ikke relevant	Uoppgitt	
2015	182 500	100		5	22	15	57
2016	185 505	100		9	42	26	23
2017	189 520	100		11	45	28	17
2018	197 160	100		11	45	29	15
2018							
Noe/avgrenset bistandsbehov	77 719	100		8	46	32	15
Middels til stort bistandsbehov	78 151	100		11	47	28	14
Omfattende bistandsbehov	33 645	100		20	43	24	13
Under 67 år							
Noe/avgrenset bistandsbehov	33 935	100		14	45	26	14
Middels til stort bistandsbehov	30 049	100		24	42	19	15
Omfattende bistandsbehov	15 253	100		37	33	16	14
67 år og eldre							
Noe/avgrenset bistandsbehov	43 700	100		2	46	37	15
Middels til stort bistandsbehov	48 002	100		3	50	33	14
Omfattende bistandsbehov	18 336	100		5	51	31	13

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Rapportering av koordinator ble innført i 2015. Registreringen dette året kan ha vært mangelfull for denne nye variabelen, kun 5 prosent har koordinator dette året. Dette kan forklare årsaken til økningen fra 2015 til 2017. Det er ingen økning fra 2017 til 2018. Andelen med uoppgitt har gått gradvis ned fra 2015 og er i 2018 på 15 prosent.

3 Institusjonsbeboere vurdert av lege og tannhelsepersonell

3.1.1 Flere beboere i langtidsopphold blir vurdert av lege

Andelen som har vært vurdert av lege har økt jevnt fra 2009 til 2018. Det kan ikke utelukkes at økningen har sammenheng med en mer komplett registrering. Andelen av beboere i langtidsinstitusjon som har vært vurdert av tannhelsepersonell, økte fra 23 til 48 prosent fra 2009 til 2018. Andelen av beboere i langtidsinstitusjon som har vært vurdert av lege, økte fra 35 prosent i 2009 til 68 prosent i 2018. Men fortsatt er det for lav andel av beboerne som ifølge rapporteringen er vurdert av lege.. Det kan være flere årsaker til dette - både datakvalitet, registreringspraksis og legedekning.

Tabell 3.1 Andel av institusjonsbeboere innskrevet på langtidsopphold per 31.12, som er vurdert siste 12 måneder av lege og tannhelsepersonell, 2009-2018

	Antall institusjonsbeboere	Vurdert av, prosent	
		Lege	Tannhelsepersonell
2009	34 802	35	23
2010	34 469	41	25
2011	34 214	38	22
2012	34 012	42	25
2013	33 968	41	24
2014	33 882	45	28
2015	33 547	50	34
2016	33 094	55	38
2017	32 733	55	38
2018 (KPR)	31 990	68	48

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Den store økningen i andel mottakere av Langtidsopphold i institusjon vurdert av lege eller tannlegepersonell i 2018 bør omtales med forsiktighet (se vedlegg A for mer informasjon).

4 Hjemmeboende, per 31.12.

4.1 Hjemmeboende tjenestemottakere som mottar trygghetsalarm, omsorgsstønad, avlastning eller rehabilitering utenfor institusjon per 31.12

Andelen av de hjemmeboende mottakerne som mottar trygghetsalarm, omsorgsstønad og avlastning er omtrent uendret i perioden 2009 til 2018. Nesten hver tredje hjemmeboende tjenestemottaker har trygghetsalarm. Jo eldre mottakeren er, jo større andel er det som har trygghetsalarm. Få yngre mottakere har denne tjenesten, men blant tjenestemottakerne i alderen 80 år og eldre har to av tre trygghetsalarm.

Tabell 4.1 Hjemmeboende tjenestemottakere som mottar trygghetsalarm, omsorgsstønad, avlastning eller rehabilitering utenfor institusjon per 31.12, etter alder, 2010-2018

	Antall hjemmeboende tjenestemottakere	Prosent			
		Trygghetsalarm	Avlastning - utenfor institusjon	Omsorgsstønad	Rehabilitering utenfor institusjon
2010	229 093	32	4	4	6
2011	232 374	32	3	4	6
2012	234 990	31	3	4	6
2013	235 189	31	3	4	5
2014	236 367	31	3	4	5
2015	239 491	31	3	4	6
2016	242 771	31	3	4	6
2017	247 485	31	3	4	5
2018	253 197	31	3	4	5
2018					
Under 18 år	13 820	0	38	30	13
18-49 år	59 363	2	3	6	4
50-66 år	38 617	12	0	3	5
67-79 år	48 648	35	0	2	5
80-89 år	64 491	58	0	1	4
90 år og eldre	28 276	68	0	0	4

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Av mottakerne under 18 år er det 38 prosent som har avlastning utenfor institusjon, og 30 prosent som har pårørende som mottar omsorgsstønad. Blant mottakere over 18 år er det svært få som mottar slike tjenester.

Tabell 4.2 Hjemmeboende tjenestemottakere som mottar trygghetsalarm, omsorgstønad, avlastning eller rehabilitering utenfor institusjon per 31.12.2018, etter bistandsbehov

	Antall hjemmeboende tjenestemottakere	Prosent			
		Trygghetsalarm	Avlastning utenfor institusjon	Omsorgstønad	Rehabilitering utenfor institusjon
I alt	253 197	31	3	4	5
Noe/avgrenset bistandsbehov	102 996	32	1	1	3
Middels til stort bistandsbehov	92 568	36	3	4	5
Omfattende bistandsbehov	42 132	24	7	11	6
Uoppgitt bistandsbehov	15 501	16	2	2	14

Kilde: KPR

Tabellen viser forholdet mellom antall hjemmeboende tjenestemottakere per 31.12, og antall mottakere av trygghetsalarm, omsorgstønad, avlastning eller rehabilitering utenfor institusjon per 31.12. Andel mottakere av trygghetsalarm ser ut til å variere lite i forhold til bistandsbehov. Derimot den største andelen av mottakere av omsorgstønad, har omfattende bistandsbehov.

4.2 Fire av ti unge mottakere under 18 år har støttekontakt

Andelen som har mottatt støttekontakt er omtrent uendret i perioden 2009 til 2018. Støttekontakt er et tilbud som oftest gis til barn og unge. 43 prosent av hjemmeboende tjenestemottakere under 18 år har støttekontakt. Også i aldersgruppen 18-49 år har 21 prosent av hjemmeboende tjenestemottakere støttekontakt, og 18 prosent av hjemmeboende tjenestemottakere i alderen 50-66 år har dette tilbudet. Støttekontakt ytes i mindre grad overfor hjemmeboende tjenestemottakere som har passert pensjonsalderen. I alderen 67-79 er det 9 prosent som mottar tjenesten støttekontakt.

Tabell 4.3 Hjemmeboende tjenestemottakere med støttekontakt, per 31.12., etter alder

	Antall hjemmeboende mottakere	Antall med støttekontakt	Mottakere av støttekontakt, etter bistandsbehov prosent			
			Noe/avgrenset	Middels til stort	Omfattende	Uoppgitt
2010	229 093	28 955	26	41	26	7
2011	232 374	29 453	25	42	27	6
2012	234 990	29 977	25	44	27	5
2013	235 189	30 568	25	44	27	4
2014	236 367	31 055	25	44	27	4
2015	239 491	31 118	25	45	27	3
2016	242 771	31 605	24	45	28	3
2017	247 485	32 326	24	45	28	3
2018	253 197	32 301	24	45	27	4
2018						
Under 18 år	13 820	5 941	23	42	24	10
18-49 år	59 363	12 681	23	47	26	4
50-66 år	38 617	6 883	25	43	30	2
67-79 år	48 648	4 165	21	44	34	1
80-89 år	64 491	1 954	25	47	28	0
90 år og eldre	28 276	685	27	49	24	1

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Formålet med støttekontakt er å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid og samvær med andre. Andelen av hjemmeboende som får støttekontakt har ligget nær uendret på om lag 13 prosent i perioden 2010 – 2018. Det har vært en liten økning i bistandsbehovet i perioden. I alle aldersgrupper er det de med middels til stort bistandsbehov som utgjør hovedgruppen, noe som utgjør nær halvparten av mottakerne innenfor aldersgruppen.

Tabell 4.4 Hjemmeboende tjenestemottakere med dagaktivitetstilbud, per 31.12., etter alder og bistandsbehov

	Antall hjemmeboende mottakere	Antall med dagaktivitetstilbud	Mottakere av dagaktivitetstilbud, etter bistandsbehov, prosent			
			Noe/avgrenset	Middels til stort	Omfattende	Uoppgitt
2010	229 093	18 871	27	39	31	4
2011	232 374	19 689	26	39	31	3
2012	234 990	19 978	25	39	33	3
2013	235 189	21 099	24	40	34	2
2014	236 367	21 140	24	40	34	2
2015	239 491	21 875	23	40	35	2
2016	242 771	22 272	22	41	36	2
2017	247 485	23 021	22	40	36	2
2018	253 197	23 586	21	40	37	1
2018						
Under 18 år	13 820	86	7	22	71	0
18-49 år	59 363	6 250	13	27	58	1
50-66 år	38 617	3 556	23	30	46	1
67-79 år	48 648	3 870	20	45	33	2
80-89 år	64 491	6 750	26	49	23	2
90 år og eldre	28 276	3 081	29	52	20	0

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Dagaktivitetstilbud er et tiltak for aktivisering og sosialt fellesskap. Tabell 4.4. viser at tilbudet gis til flest i aldersgruppene 18-49 år og 80-89 år. Blant tjenestemottakere under 66 år er det omfattende bistandsbehov som dominerer, mens middels til stort bistandsbehov dominerer i aldersgruppene 67 år og over.

Tabell 4.5 Hjemmeboende tjenestemottakere med dagopphold, per 31.12., etter alder og bistandsbehov, 2010- 2018

	Antall hjemmeboende mottakere	Antall med dagopphold	Mottakere av dagopphold, etter bistandsbehov, prosent			
			Noe/avgrenset	Middels til stort	Omfattende	Uoppgitt
2010	229 093	4 465	30	49	18	3
2011	232 374	4 220	28	49	20	3
2012	234 990	4 530	28	49	20	2
2013	235 189	3 845	29	51	18	2
2014	236 367	3 643	28	51	19	2
2015	239 491	3 462	27	51	19	3
2016	242 771	3 479	26	53	19	3
2017	247 485	3 340	27	51	19	3
2018	253 197	3 533	24	50	22	4
2018						
Under 18 år	13 820	15	.	.	73	0
18-49 år	59 363	70	29	44	27	0
50-66 år	38 617	194	24	42	33	1
67-79 år	48 648	833	18	46	29	6
80-89 år	64 491	1 623	25	51	19	5
90 år og eldre	28 276	800	27	56	15	3

Kilde: IPLOS-registret/KPR

Dagopphold i institusjon er et tilbud som gis til 1,4 prosent av hjemmeboende tjenestemottakerne. Også her er i aldersgruppen under 66 år det er omfattende bistandsbehov som dominerer. Middels til stort bistandsbehov dominerer i aldersgruppene 67 år og over.

4.3 Få har brukerstyrt personlig assistent (BPA)

Brukerstyrt personlig assistent (BPA) er et tilbud som ytes til 1,4 prosent av alle hjemmeboende mottakere av helse- og omsorgstjenester. BPA er en måte å organisere tjenesten praktisk bistand på. 3 prosent av unge mottakere under 18 år har BPA, også 3 prosent i aldersgruppene mellom 18-49 år og 50-66 år. Av mottakere 67 år og over, er i overkant av 400 personer som har BPA.

I perioden fra 2010 til 2018, har andelen med tjenesten økt fra 1,2 til 1,4 prosent, det vil si 850 flere tjenestemottakere.

Tabell 4.6 Hjemmeboende tjenestemottakere med BPA per 31.12, etter alder, 2010-2018

	Antall hjemmeboende mottakere	Antall mottakere av praktisk bistand i form av brukerstyrt personlig assistent (BPA)	Andel med BPA, %
2010	229 093	2 670	1,2
2011	232 374	2 905	1,3
2012	234 990	2 890	1,2
2013	235 189	2 888	1,2
2014	236 367	3 014	1,3
2015	239 491	3 146	1,3
2016	242 771	3 330	1,4
2017	247 485	3 509	1,4
2018	253 197	3 520	1,4
2018			
Under 18 år	13 820	443	3,2
18-49 år	59 363	1 630	2,7
50-66 år	38 617	1 038	2,7
67-79 år	48 648	381	0,8
80-89 år	64 491	25	0,0
90 år og eldre	28 276

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

.. – antall tjenestemottakere er under 5

4.4 Timer tildelt for alle tjenestetyper

Tabell 4.7 viser tildelte timer per uke til hver enkelt type tjeneste for seg. Mottakere av nattopphold i institusjon fikk flest timer hjelp per uke. Men det er viktig å merke seg at det kun er 48 brukere med denne tjenesten gjennom året. Dernest følger mottakere med avlastning i institusjon, personlig assistent, praktisk bistand i form av opplæring i daglige gjøremål og avlastning utenfor institusjon.

Tabell 4.7 Fordeling av tjenestemottakere per 31.12.2018 etter tildelte timer, prosent

	I alt	Under 2 timer i uken	2 til 5 timer i uken	5 til 10 timer i uken	10-15 timer i uken	15-35,4 timer i uken	Tilsvarende 1 årsverk eller mer
Praktisk bistand: daglige gjøremål	100	77	11	5	2	3	2
Praktisk bistand - opplæring: daglige gjøremål	100	31	17	11	7	14	21
Praktisk bistand: brukerstyrt personlig assistent	100	1	3	13	14	33	37
Dagaktivitetstilbud	100	2	9	31	22	35	1
Helsetjenester i hjemmet	100	57	22	11	4	4	2
Avlastning - utenfor institusjon	100	2	14	24	31	21	7
Støttekontakt	100	4	81	13	1	0	0
Omsorgsstønad	100	2	18	41	19	18	2
Avlastning - i institusjon	100	2	3	7	10	31	48
Dagopphold	100	0	2	38	34	25	1
Nattopphold i institusjon	100	0	11	0	0	33	56

Kilde: KPR

Av mottakere som får vanlig praktisk bistand til daglige gjøremål mottar de fleste, nær 80 prosent, under to timer hjelp per uke. Svært få mottar mer enn femten timer per uke. Også blant mottakerne av helsetjenester i hjemmet er det mer enn halvparten som får hjelp under to timer per uke.

I den motsatte enden av skalaen er mottakere av BPA og avlastning i institusjon eller bolig. Bare 1 prosent av dem som har BPA får hjelp mindre enn to timer per

uke, og 67 prosent får hjelp femten timer eller mer per uke. 2 prosent av mottakere av avlastning i institusjon får mindre enn to timer per uke og 79 prosent får hjelp mer enn femten timer per uke.

Tabell 4.8 Andel tjenestemottakere per 31.12 med 10 tildelte timer eller mer for de tjenester hvor timetallet skal registreres, 2009-2018, prosent

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Praktisk bistand: daglige gjøremål	5	5	5	6	6	7	7	7	8	7
Praktisk bistand - opplæring: daglige gjøremål	44	43	43	42	42	44	43	43	42	42
Praktisk bistand: brukerstyrt personlig assistent	81	81	80	80	80	80	82	80	81	83
Dagsenter: daglige gjøremål	62	60	58	58	58	60	60	59	59	58
Helsetjenester i hjemmet	11	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Avlastning utenfor institusjon	62	60	59	59	59	59	59	58	59	60
Støttekontakt	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1
Omsorgsstønnad: daglige gjøremål	42	42	41	41	41	41	41	41	40	39
Avlastning - i institusjon: daglige gjøremål	90	92	89	89	90	89	88	89	90	89
Dagopphold	57	56	55	56	55	56	57	59	59	60
Nattopphold i institusjon: daglige gjøremål	21	4	27	40	38	50	100	71	55	89

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Tabell 4.8 viser hvor stor andel av mottakerne av ulike tjenester som er tildelt ti timer per uke eller mer i perioden fra 2009 til 2018. Det har vært små eller ingen endringer i andelen som får så mange timer per uke i de foregående syv årene når vi ser bort fra nattopphold i institusjon.

4.5 Flere med omfattende bistandsbehov blant dem under 67 år per 31.12

Blant mottakerne av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand er en av fire mottakere under 50 år (26 prosent). Svært få, omtrent 1 prosent, er under 18 år. Hovedtyngden mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand (omtrent 57 prosent) er over pensjonsalderen.

Heller ikke blant mottakerne av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand har det vært særlig endring i fordelingen etter bistandsbehov i årene fra 2009 til 2018. Det kan se ut til at det også i denne mottakergruppen blir relativt færre med avgrenset bistandsbehov, men endringene er som nevnt små.

Andelen som har omfattende bistandsbehov er klart større blant yngre mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand enn blant eldre. Dersom en holder gruppen med uoppgitt bistandsbehov utenfor blir forskjellene enda større. Dette har sammenheng med at eldre med omfattende bistandsbehov ofte får langtidsopphold i institusjon. Samtidig er det et mål å unngå langtidsplass i institusjon for yngre mottakere, og spesielt gjelder dette mottakere under 50 år.

Tabell 4.9 Mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand per 31.12, etter alder og bistasbehov, 2010-2018, prosent

	Antall mottakere	Mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand, etter bistasbehov, prosent				
		I alt	Noe/av-grenset	Middels til stort	Om-fattende	Uoppgitt
2010	174 570	100	45	36	13	6
2011	177 094	100	44	37	14	6
2012	178 687	100	44	38	14	5
2013	179 859	100	43	39	14	4
2014	180 444	100	42	39	15	4
2015	182 500	100	42	39	15	4
2016	185 505	100	41	39	15	5
2017	189 520	100	41	39	15	5
2018	197 160	100	39	40	17	4
2018						
Under 18 år	2 276	100	19	26	36	18
18-49 år	48 756	100	41	36	17	6
50-66 år	33 092	100	41	36	19	4
67-79 år	39 528	100	40	39	16	4
80-89 år	50 136	100	40	43	15	2
90 år og eldre	23 388	100	33	48	19	0

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

4.6 Yngre og aleneboende mottakere får flere timer hjelp per uke

Tabell 4.10 viser tall per 31.12. Praktisk bistand og helsetjenester i hjemmet er tjenester med høy gjennomstrømming gjennom året. Tallene gjenspeiler ikke aktiviteten i tjenesten gjennom året.

Gjennomsnittlig antall timer per uke per 31.12 er større blant yngre (0-66 år) enn eldre (67 år og over) mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand. Det kan forklares med at eldre får hjelp i form av langtidsplass i institusjon, og denne tjenesten registreres ikke med timer per uke.

I gjennomsnitt får hver mottaker hjelp om lag 9 timer per uke. Gjennomsnittstiden per mottaker har økt litt i perioden, fra 7,8 timer per uke i 2010 til 9 timer per uke i 2018.

Tabell 4.10 Gjennomsnittlig antall timer i uken til helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand i henhold til vedtak, etter alder og husstand, 2010-2018

	Mottakere helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand, antall	Gjennomsnittlig antall timer, timer /uke				
		I alt	Bor alene	Bor sammen med foreldre	Bor sammen med andre	Uoppgitt
2010	165 374	7,8	9	8,9	5,9	5,2
2011	169 811	7,9	9,1	9,6	6	4,2
2012	172 065	8,1	9,4	10,4	6,1	4,6
2013	173 459	8,4	9,7	11,4	6,4	3
2014	173 739	8,7	10	12,5	6,5	2,8
2015	176 207	8,9	10,3	13	6,5	4,1
2016	178 416	9,1	10,6	12,8	6,5	2,6
2017	182 582	9,2	10,9	12,7	6,5	2,9
2018	189 593	9,0	10,3	12,8	6,3	3,8
2018						
Under 67 år	79 799	14,5	18,1	12,9	8,7	5,4
67 år og eldre	109 806	4,8	5,1	3,7	4,4	2,5

Kilde: IPLOS

Tjenestemottakere som bor alene eller bor sammen med andre, får gjennomsnittlig litt flere timer per uke i 2018 sammenliknet med tilsvarende tall fra 2010. Aleneboende får noe mer hjelp enn tjenestemottakere som bor sammen med andre, henholdsvis 10 og 6 timer per uke. Tjenestemottakere som bor sammen med foreldre får rundt 13 timer per uke.

Tjenestemottakere under 67 år som bor alene får i gjennomsnitt om lag 18 timer per uke, mens mottakere som bor sammen med andre får om lag 9 timer per uke. For mottakere over 67 år er det liten forskjell mellom antall timer per uke for aleneboende og mottakere som bor sammen med andre.

Tabell 4.11 Mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand per 31.12, etter alder og timeressurser, 2010-2018, prosent

		Gjennomsnittlig timer til mottakere av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand, prosent						
								Brukere som mottar bistand tilsvarende 1 årsverk eller mer
	Antall mottakere	I alt	Under 2 timer i uken	2 til 5 timer i uken	5 til 10 timer i uken	10-15 timer i uken	15-35,4 timer i uken	
2010	165 374	100	52	21	12	5	6	5
2011	169 811	100	52	21	12	5	6	5
2012	172 065	100	52	21	12	5	6	5
2013	173 459	100	51	21	12	5	6	5
2014	173 739	100	52	20	12	5	6	6
2015	176 207	100	52	20	11	5	6	6
2016	178 416	100	52	20	11	5	6	6
2017	182 582	100	52	19	11	5	6	6
2018	189 593	100	53	19	11	5	6	6
2018								
0-49 år	48 100	100	57	13	6	4	7	13
50-66 år	31 699	100	54	16	8	4	8	9
67-79 år	37 979	100	54	21	12	5	6	3
80-89 år	48 812	100	52	24	14	5	4	1
90 år og eldre	23 019	100	40	27	19	7	6	1

Kilde: IPLOS-registeret/KPR

Fordeling av tjenestemottakere etter timer per uke med hjelp er omtrent uendret de siste åtte årene. I alle aldersgrupper, med unntak av de som er 90 år eller eldre, får over halvparten av mottakerne mindre enn to timer hjelp per uke.

I alt er det 83 prosent av mottakerne av helsetjenester i hjemmet og praktisk bistand som får under 10 timer per uke. Blant mottakere under 50 år er det 77 prosent som får mindre enn 10 timer per uke. Mens omkring 10-15 prosent av mottakerne over 67 år får hjelp 10 timer per uke eller mer, gjelder dette om lag 21 prosent av mottakerne i alderen 50-66 år, og 24 prosent av mottakerne som er under 50 år.

4.7 En av tre er vurdert av lege, og drøye en av ti er vurdert av tannhelsepersonell siste år

Lov om tannhelsetjenesten fastsetter at den offentlige tannhelsetjenesten skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og helsetjenester i hjemmet. Samtidig er det viktig at personer som mottar helse- og omsorgstjenester har nødvendig tilsyn av lege for å sikre at pasientene får riktig medisinsk oppfølging. Med bakgrunn i dette rapporteres det om mottakere er vurdert av lege og/eller tannhelsepersonell i løpet av de 12 siste månedene. Det er viktig å merke seg at rapporteringen ikke omfatter bruk av tjenester i privat regi.

Tabell 4.12 Mottakere av helsetjenester i hjemmet/praktisk bistand og langtids opphold i institusjon per 31.12 som er vurdert av lege og tannhelsepersonell, 2009-2018

	Antall mottakere av helsetjenester i hjemmet/praktisk bistand og langtids opphold i institusjon	Vurdert av	
		Lege, %	Tannhelsepersonell, %
2009	209 279	21	11
2010	209 039	24	11
2011	211 308	23	9
2012	212 699	25	10
2013	213 827	25	10
2014	214 326	27	11
2015	216 047	30	13
2016	218 599	33	16
2017	222 253	31	14
2018	227 916	38	18

Kilde: IPLOS-registeret /KPR

Basert på opplysninger fra kommunene er det en relativt liten andel av mottakere av tjenester som er rapportert som vurdert av lege eller tannhelsepersonell. To ganger så mange er registrert vurdert av lege som av tannhelsepersonell. Før 2009 skulle det registres dag, måned og år for vurderingene, mens det fra og med 2009 er bare måned og år som kreves registrert. Dette har trolig gjort det enklere for kommunene å ajourføre registreringene.

Det er typisk for disse tjenestene (kontakt med lege eller tannhelsepersonell) at de ofte er del av privat virksomhet, og at kontakt skjer på mottakers eget initiativ uten at tjenestene informeres særskilt om dette. Derfor er nok andelen mottakere som har vært hos lege eller tannhelsepersonell betydelig større enn det resultatene her skulle tilsi.

Vedlegg A:

Forutsetninger for statistikk:

Teller tjenestemottakere rapportert med gyldige tjenestekoder

Ekskluderer tjenester med manglende tjenestestart-dato

Det er fjernet 16 brukere antatt å være testbrukere (brukere rapportert som tjenestemottakere i 5 eller flere kommuner)

Definisjoner:

- Antall tjenestemottakere gjennom året - antall unike mottakere av en eller flere av kommunale helse- og omsorgstjenestene (oversikt over tjenestene i vedlegg B); tjenesten var aktiv minst 1 dag i løpet av året; det er innvilget vedtak om tjenestene (for tjenester med krav om vedtak)
- Antall tjenestemottakere per 31.12. - antall unike mottakere av en eller flere av kommunale helse- og omsorgstjenestene (oversikt over tjenestene i vedlegg B); at tjenesten var aktiv per 31.12.; det er innvilget vedtak om tjenestene (for tjenester med krav om vedtak)
- Antall vedtak – antall vedtak om tjeneste registrert med vedtaksdato i løpet av statistikkåret. Herunder antall vedtak om innvilget tjeneste og vedtak om avslag
- Antall klager – klager mottatt i løpet av statistikkåret, dette kan også være klager på vedtak fattet i tidligere år
- Gjennomsnittlig antall timer pr. 31.12 – gjennomsnittlig antall timer, beregnet ved å først telle sum timer per tjenestemottaker, deretter regnes det ut gjennomsnittet på grunnlag av sum timer per tjenestemottaker. Tjenestene registrert med 0 timer ekskluderes fra beregningen. Når en person har flere tjenester med lik informasjon om tjenestestart, vedtaksdato, vedtaksavgjørelse, tjenesteutøver og eventuelt tjenesteomfang, antas disse å være duplikater og fjernes

Fordeling etter:

- Funksjonsnivå (bistandsbehov) – kategoriene "noe/avgrenset bistandsbehov", "middels til stort bistandsbehov" og "omfattende bistandsbehov" – basert på den siste registrerte funksjonskartlegging per tjenestemottaker. Personer med bare skår "9- ikke relevant" og personer med manglende

funksjonskartlegging, telles opp i kategorien "uoppgitt" eller "ikke grunnlag for å beregne samlemål". Mer om funksjonskartlegging [her \(s.54-55\)](#)

- Individuell plan, koordinator, privat hjelp, bistand til å delta i ulike aktiviteter - statistikken viser status per 31.12
- Vurdering av lege eller tannhelsepersonell - statistikken viser vurderingene registrert med dato i statistikkåret
- Bosituasjon per 31.12 - fordeling av tjenestemottakere etter type bolig, basert på opplysninger knyttet til innvilgede og aktive IPLOS-tjenester. Tjenestemottakere som ikke mottar tjenestene omsorgsbolig, annen bolig, langtids-/tidsbegrenset opphold i institusjon per 31.12, plasseres i kategorien "tjenestemottakere i egen bolig"

Helsedirektoratet har i denne rapporten ikke videreført følgende metoder for behandling av data som er benyttet tidligere:

- *Kontroll for gjensidig utelukkende tjenester. Det vil si at tjenestemottakeren ikke ekskluderes fra statistikken for hjemmebaserte tjenester, hvis han samtidig har en aktiv institusjonstjeneste per. 31.12.*
- *Kontroll for aktive tjenester etter dødsdato. Rapportert dato for tjenesteslutt beholdes, mens i tidligere rapporter ble dato for tjenesteslutt erstattet med dødsdato – dette påvirker antall tjenestemottakere per 31.12.*
- *Mottakere av en utgått tjeneste «Institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester», tas ikke med i statistikken. I tidligere rapporter ble denne tjenesten omkodet til «Langtidsopphold i institusjon» - dette påvirker antall brukere på langtidsopphold i institusjon*
- *Kontroll for manglende tjenestestartdato. Rapportert dato for tjenestestart brukes i statistikken. I tidligere rapporter ble manglende dato for tjenestestart erstattet med vedtaksdato – dette påvirker beregning av iverksettingstid*
- *Vurdering av hvilke tjenester er en revurdering/fornyelse. Tjenestene registrert med ny tjenestestarts dato og nytt vedtak vurderes å være en ny tjeneste. I tidligere rapporter, ble tjenestene av samme type med under 10 dager mellom tjenesteslutt og tjenestestart, vurdert til å være «revurdering/fornyelse» – dette påvirker beregning av iverksettingstid*

Vedlegg B:

1	Praktisk bistand - daglige gjøremål	
2	Praktisk bistand - opplæring - daglige gjøremål	
3	Praktisk bistand - brukerstyrt - personlig assistanse	
4	Dagaktivitetstilbud	
5	Matombringing	
15	Helsetjenester i hjemmet	
7	Avlastning utenfor institusjon	
9	Støttekontakt	
11	Omsorgstønad	
29	Bolig som kommunen disponerer for helse- og omsorgsformål	
18	Tidsbegrenset opphold - utredning/behandling	
19	Tidsbegrenset opphold - habilitering/rehabilitering	
20	Tidsbegrenset opphold - annet	
8	Avlastning i institusjon	
17	Dagopphold i institusjon	
22	Nattopphold i institusjon	
21	Langtidsopphold i institusjon	
25	Kommunal øyeblikkelig hjelp - døgnopphold	
23	Skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner	Vedtak/avgjørelse fattet etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9, § 9-5, tredje ledd bokstav a.
14	Planlagte tiltak	Vedtak om bruk av tvang og makt (helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9, § 9-5, tredje ledd bokstav b og c).
24	Helsehjelp med tvang	Pasientrettighetsloven (kapittel 4 A)
6	Trygghetsalarm	
26	Lokaliseringsteknologi (GPS)	
27	Elektronisk medisineringsstøtte	
28	Digitalt tilsyn	